

سازمان امنیت و همکاری اروپا

تیم حمایت از انتخابات افغانستان یا (EST)

پیشنهادات در مورد انتخابات ریاست جمهوری سال

2004

18 اکتوبر 2004

سازمان امنیت و همکاری اروپا

گزارش تیم حمایت از انتخابات سازمان امنیت و همکاری برای افغانستان

15 سپتمبر – 12 اکتوبر 2004

فهرست مندرجات

نمبر صفحه	عناوین
1	1. مقدمه
1	2. مرور کلی
3	3. پیشنهادات در مورد:
3	الف. اداره انتخابات
4	ب. دادگاه عالی "ستره محکمه"
4	ت. مسایل مربوط به کمپاین انتخاباتی
5	4. انتخابات پارلمانی
7	5. امنیت
8	6. مسایل آنی حقوقی و قانونی
10	7. تعویق انتخابات پارلمانی
10	8. تحلیل مسایل حقوقی و قانونی درازمدت
11	9. پلان کاری آیندهضمیمه الف

مقدمه

یک تیم همکاریهای انتخاباتی یک وسیله مناسب برای فراهم نمودن همکاریهای سازمان امنیت و همکاری اروپا (OSCE) برای انتخابات ریاست جمهوری افغانستان بود. تیم همکاریهای انتخاباتی با استفاده از تجارب گسترده خود که در عرصه نظارت و راه اندازی پروسه انتخابات داشت توانست بمنظور بهتر ساختن پروسه انتخابات با سازمان ملل، نهادهای انتخاباتی، کاندیدان و رسانه ها بگونه فعال دخیل باشد. یک بیانیه عمومی بموقع برخی از کاندیدان را تشویق و قانع ساخت که مطالبه شان مبنی بر لغو انتخابات موجه نیست. پیشنهادات تیم همکاریهای انتخاباتی باعث شد تا از بروز برخی از مشکلات جلوگیری صورت گیرد یا بحد اقل برسد. هر چند شمارش آراء هنوز ادامه دارد ولی به باور تیم همکاریهای انتخاباتی، این تیم یک اساس خوبی را برای پیشنهادات مربوطه بنا نموده است.

با وجود برخی از بی نظمی ها و تخلفاتی که تحت بررسی و تحقیقات قرار دارند، و نظریه مشکلات امنیتی وزیر بنایی که وجود داشت، این انتخابات یک دستاورد بزرگ بود. تیم همکاریهای انتخاباتی بمنظور رشد و بهبود راه اندازی پروسه انتخابات بطور عموم یک سلسله تدابیر لازم را پیشنهاد میکند. علاوه بر این، این تیم برخی از اقدامات لازم را برای آمادگی انتخابات پارلمانی ای که قرار است در ماه اپریل- می سال 2005 میلادی برگزار گردد، طرح ریزی نمود. اگر رئیس جمهور نومنتخب و تیم حکومت وی میخواهند در این زمان تعیین شده موفق به برگزاری انتخابات پارلمانی شوند، باید یک سلسله اقدامات لازم را بگونه فوری در عمل پیاده کنند. در این شکی نیست که راه اندازی انتخابات پارلمانی، شوراهای ولایتی و ولسوالی ها دشوارتر از انتخابات ریاست جمهوری میباشد.

تیم همکاریهای انتخاباتی باور دارد که سازمان امنیت و همکاری اروپا (OSCE) باور دارد که میتواند نقش مهمی را در پروسه دموکراتیک در افغانستان ایفاء کند. بخصوص، تیم همکاریهای انتخاباتی پیشنهاد میکند که یفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر (ODIHR) سازمان امنیت و همکاری اروپا باید یک پروگرام ظرفیت سازی را برای دست اندرکاران انتخابات تدویر کند. تعداد زیادی از افغانهای شایسته و متعهد وجود دارند که خواهان رشد هر چه بیشتر مهارتهای شان هستند. سازمان امنیت و همکاری اروپا (OSCE) میتواند از طریق برنامه های آموزشی به آنها همکاری نماید، آنها را برای مشاهده و نظارت از پروسه انتخابات به بیرون از افغانستان ببرد و در زمینه تشکیل یک انجمن دست اندرکاران انتخاباتی که شبیه انجمن هایی باشد که در کشورهای عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا (OSCE) ایجاد گردیده اند، کمک نماید.

افغانهای که رای میدهند توقعات زیاد دارند که این انتخابات به زندگی آنها دگرگونی های مثبت را ببار میآورد. جامعه بین المللی بصورت عام سازمان امنیت و همکاری اروپا (OSCE) بصورت خاص مکلف اند در راستای برآورده ساختن این توقعات بکوشند.

مرور کلی

10. فیصله شماره 622 شورای دایمی سازمان امنیت و همکاریهای اروپا (OSCE) یک تیم همکاریهای انتخاباتی را ایجاد نمود تا پروسه انتخابات را در افغانستان تحلیل و ارزیابی نماید و راه های مناسب را برای رشد در زمینه قوانین و پروسه انتخابات پیش از برگزاری انتخابات پارلمانی، شوراهای ولایتی و ولسوالی سال 2005 میلادی پیشنهاد نماید. به تیم همکاریهای انتخاباتی هدایت داده شده بود تا روی موضوعات چون ثبت رای دهندگان، اجراءات

کمیسیون های انتخابات، شمارش آراء وجدول بندی آن، همچنان طرز العمل های شکایات و دادخواهی توجه خاص نماید.

11. تیم همکاریهای انتخاباتی متشکل از 42 تن میباشد که در زمینه راه اندازی و نظارت پروسه انتخابات از تجارب وسیع برخوردار اند. این تیم بتاريخ 15 سپتامبر ایجاد گردید و سرانجام تاریخ 29 سپتامبر الی 12 اکتوبر 15 گروه متشکل از 2 الی 4 پرسونل را در کابل و 7 مرکز ساحوی دیگر و شهر فیض آباد اعزام نمود.

12. تصمیم تشکیل یک "ماموریت کمکی" بجای یک ماموریت معیاری نظارتی ی فترت نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر (ODIHR) سازمان امنیت و همکاری اروپا قسما بدلیل مسائیل امنیتی اتخاذ گردید. ولی این تصمیم تیم را قادر ساخت تا در پروسه انتخابات بیشتر از آن سهم بگیرد که در غیر آن میگرفت. تیم توانست از طریق اظهارات عمومی، پیشنهادات خاص و اشتراک در تصمیم گیری، پروسه انتخابات را بگونه مستقیم حمایت کند. مفکوره "حمایت از انتخابات" ممکن است در سایر اوضاعی که میزان نظارت در آنجا غیر قابل توجه یا دور از مصلحت باشد بگونه موثر تطبیق گردد.

13. گزارش این تیم مرکب از پیشنهادات گوناگون عملی و تشکیلاتی برای راه اندازی انتخابات بصورت عام، و راه اندازی انتخابات آینده پارلمانی، ولایتی و ولسوالی بصورت خاص میباشد. ولی تاکید بر تدابیر عملی نباید اراده ف سیاسی را که رئیس جمهور نومنخب و حکومت وی باید برای برگزاری انتخابات در وقت و زمان تعیین شده آن در ماه اپریل- می 2005 میلادی اعمال کند، مبهم نگهدارد. این انتخابات چالش های بیشتری را نسبت به انتخابات ریاست جمهوری در پی خواهد داشت. تصامیم اساسی و بعضا دشوار باید هر چه زود تر اتخاذ گردند تا این پروسه در حرکت در آید، بخصوص در مورد روش انتخابات، تعیین حوزه های انتخاباتی، تشکیل کمیسیون های انتخاباتی، ثبت نام رای دهندگان، و اصلاحات قانونی تصمیم گرفته شود (این تصامیم با جزئیات بیشتر در گزارش و خلاصه آن در پلان کاری ساده ای که در ضمیمه الف درج است تشریح شده است). **عدم اتخاذ اقدامات لازم ناگزیر انتخابات پارلمانی را بتعویق می اندازد.**

14. تلاش های زیادی باید برای تامین امنیت لازم برای برگزاری انتخابات پارلمانی و محلی صورت گیرد تا یک محیط رقابت سیاسی مساعد گردد.

15. انتخابات ریاست جمهوری یک صفحه جدید را در تاریخ افغانستان باز نمود. افغانهای رای دهنده اعم از زنان و مردان که از جنگ و بدبختی سالهای متمادی خسته شده اند در این انتخابات باشوق و علاقمندی زیاد سهم گرفتند تا فرصتی را برای ابراز آروزهای خود مبنی بر آوردن صلح و ثبات در زندگی شان بدست بیاورند. اشتراک رای دهندگان در انتخابات بمانند انتخاب یک نامزد اهمیت داشت. بسیاری مردم در برابر تهدیدات بر زندگی شان و آب و هوای ناگوار ایستادگی نمودند و در قطارهای طولانی انتظار ریختن آرای خود در صندوق های رای را کشیدند. برخلاف برخی از گزارشات رسانه ها مبنی بر "هرج و مرج" و "آشفته گی" این انتخابات در یک فضای صلح و بگونه منظم برگزار شد.

16. عامل اساسی و مهم برای موفقیت در انتخابات ریاست جمهوری عبارت بودند از مالکیت این پروسه توسط افغانها و تعهد قابل ستایش آنها راجع به پروسه؛ اشتراک قابل ملاحظه رای دهندگان، بویژه زنان؛ و همکاری گسترده جامعه بین المللی، بخصوص در زمینه تامین امنیت در روز انتخابات.

17. کمبودیهایی که در راه اندازی انتخابات ریاست جمهوری بوجود آمد از لحاظ ماهیت بیشتر اداری بود تا تخلفات از قبل برنامه ریزی شده. بر مشکلات اداری میتوان به آسانی فایق آمد، ولی ریشه کن نمودن تخلفات و تقلبات دشوار تر است.

18. خطری هم وجود دارد که متوجه موفقیت انتخابات ریاست جمهوری است. افغانهای رای دهنده از این انتخابات توقعات بسیار بالا داشتند - میتوان برخی از این توقعات را غیر واقعی دانست - که برگزاری موفقانه انتخابات در زندگی آنها تغییری را وارد میکند. ولی انتخابات به تنهایی خود چنین تغییرات را وارد نمیکند. بناء جامعه بین المللی مسولیت دارد تا به همکاریهای خود و تامین امنیت ادامه دهد تا زمینه بازسازی در کشور مساعد گردد.

پیشنهادات در مورد:

اداره انتخابات

19. بمنظور رشد پروسیجرهای انتخاباتی و حل موضوعات دشوارتر باید پیش از برگزاری انتخابات پارلمانی یک سری اقدامات اداری روی دست گرفته شوند.

(a) **کمیسیون موقت انتخابات.** رئیس جمهور باید فوراً بعد از تشکیل حکومت جدید یک کمیسیون موقت انتخابات را تعیین کند. کمیسیون موقت انتخابات باید جایگزین اعضای افغانی نهاد مشترک اداره کننده انتخابات کنونی شود. دفتر یوناما باید بامشوره نماینده گان جامعه مدنی افغانستان معیارهای عضویت در کمیسیون موقت انتخابات را پیشنهاد نماید. این معیارها باید شامل سن، درجه تحصیل و داشتن تجربه در مسلك های مرتبط باشد. اعضای کنونی افغانی نهاد مشترک اداره کننده انتخابات باید برای تقرر مجدد در کمیسیون موقت انتخابات که اعضای آن از هفت تن اضافه نشود، واجد شرایط باشند. روی تعیین افغانهای فوق العاده مستعد برای راه اندازی انتخابات در کمیسیون موقت انتخابات باید توجه داده شود.

(b) **ادغام نهاد مشترک اداره کننده انتخابات (JEMB) جدید و سرتریت نهاد مشترک اداره کننده انتخابات.** رئیس دارالانشای نهاد مشترک اداره کننده انتخابات یا JEMB باید توسط نهاد مشترک اداره کننده انتخابات جدید با مشوره دفتر یوناما تعیین گردد، نه توسط رئیس جمهور که فعلاً چنین است. این دو نهاد باید در عین محوطه مشترکاً موقعیت داشته باشند. طرز العمل های لازم باید طرح گردند تا مطابق آن دارالانشاء بتواند جلسات نهاد مشترک اداره کننده انتخابات را آماده سازد و تصامیم آنها را تطبیق نماید. جلسات نهاد مشترک اداره کننده انتخابات باید برای تمام مراجع ذیدخل که علاقمندی اشتراک در جلسات را داشته باشند باز باشد و محل تدویر جلسه به اندازه بزرگ باشد که گنجایش آنها را داشته باشد. تصامیم گذشته نهاد مشترک اداره کننده انتخابات باید برای اینکه مرتبط است یا خیر بازنگری شود؛ تصامیمی که هنوز نافذ اند باید نشر شوند. سخنگوی نهاد مشترک اداره کننده انتخابات باید همواره در مورد تصامیم این نهاد به مردم آگاهی کامل فراهم کند.

(c) **کمیسیون های انتخاباتی ساحوی ولایتی** باید ایجاد گردند تا در انتخابات پارلمانی و محلی همکاری نمایند. مامورین انتخابات در تمام ولسوالی ها تعیین گردند تا ثبت نام رای دهنده گان را پیش ببرند. تعییناتی که در این کمیسیون ها صورت میگیرد باید توسط نهاد مشترک اداره کننده انتخابات جدید وبا

استفاده از عین معیارهایی صورت گیرد که برای اعضای کمیسیون موقت انتخابات افغانستان تعیین گردیده اند. کمیسیون های فرعی یا ماتحت انتخابات نیز تاسیس گردند تا در مورد ثبت کاندیدان، شکایات و داد خواهی تصامیم لازم را اتخاذ کنند.

I. **سلسله مراتب واحد.** در حال حاضر یک تشکیل موازی برای مدیریت مسائیل انتخابات بشکل دفتر یوناما و نهاد مشترک اداره کننده انتخابات وجود دارد که منجر به سردرگمی در این زمینه و عدم پاسخگویی از سوی این نهادها میگردد. نهاد مشترک اداره کننده انتخابات و یا کمیسیون موقت انتخابات افغانستان مسؤلیت مدیریت انتخابات را قانوناً بر عهده خواهند داشت. این نهاد تنها در صورتی میتواند ظرفیت اجرای چنین مسؤلیت را داشته باشد که مسؤلیت سپرده شده عملی باشد. در چارچوب ساختار نهاد مشترک اداره کننده انتخابات چنین بنظر میرسد که اعضای افغانی و بین المللی اکثراً نقش های مشابهی را ایفا میکنند. مسؤلیت های هر یک در این نهاد باید بگونه مشخص واضح باشد.

II. **مقررات و طرز العمل های رسیدگی به شکایات و دادخواهی نهاد مشترک اداره کننده انتخابات (JEMB)** باید کاملاً عملی گردند تا یک راه حل معتبر، بروقت و شفاف را برای رسیدگی به شکایات معترضین فراهم نماید. یک طریقه رسیدن به این هدف تشکیل یک کمیسیون موقت رسیدگی به شکایات و دادخواهی میباشد که متشکل از یک متخصص بین المللی که در امور حقوقی و قضایی سابقه کاری داشته باشد بصفت رئیس این کمیسیون و اعضای افغانی دارای سابقه کاری حقوقی و قضایی باشد. این کمیسیون باید دارای کارمندان تحقیقاتی نیرومند باشد که بتواند شکایاتی را که به کمیسیون های ساحوی و ولایتی انتخابات مواصلت می ورزند تحقیقات نماید.

III. **برنامه آموزشی.** روش نا مناسب تریننگ که در انتخابات ریاست جمهوری بکار برده شد منجر به سردرگمی و سوء تفاهم گردید که علایم آن مشکلاتی بوجود آمده در زمینه رنگ میباشد. تمام کارمندان انتخابات باید توسط آموزگاران مجرب و شایسته آموزش داده شوند.

IV. **تاخیر در تصمیم گیری پیرامون موضوعات مهمی چون قواعد کمپاین و مقررات رسانه ها انتخابات ریاست جمهوری را به چالش مواجه ساخت.** برای انتخابات آینده باید ضرب الاجل مشخص تعیین گردد.

دادگاه عالی "ستره محکمه"

20. ایجاد اصلاحات در ستره محکمه مطابق به قانون اساسی و احکام انتقالی آن یک گام لازم برای پروسه ترویج دموکراسی در افغانستان محسوب میشود. آوردن اصلاحات نباید بدلیل اینکه محاکم در تفسیر قوانین و مقررات انتخابات و بازنگری تصامیم نهادهای اداری نظریه تفکیک قوا که در قانون اساسی گنجانیده شده است نقش دارند، بیشتر بتعویق بیفتد. ستره محکمه کنونی با مداخله در امور انتخابات ریاست جمهوری بدون کدام صلاحیت قانونی در این زمینه اصل تفکیک قوا را نقض نمود.

مسائیل مربوط به کمپاین انتخاباتی

21. **موضوعات مالی.** مقررات مربوط به امور مالی کمپاین های انتخاباتی بتاريخ 5 سپتامبر که فقط چند روز به آغاز کمپاین انتخابات ریاست جمهوری باقی مانده بود صادر گردید. برای آگاه ساختن کاندیدان از این مقررات یا تنفیذ آنها هیچ نوع اقدام عملی صورت نگرفت. این مقررات که فقط برای انتخابات ریاست جمهوری تطبیق میگردد، برای انتخابات پارلمانی که هزاران کاندید را شامل است و هیچ نهادی که ظرفیت نظارت از آن را داشته باشد وجود ندارد بسیار ضروری میباشد.

22. **موضوعات رسانه ای.** پوشش گزارش دهی و مقالات در مورد رسانه های الکترونیک عدم تعادل قابل ملاحظه ای را برای بعضی از کاندیدان طی کمپاین انتخاباتی گذشته نشان داد. کمیسیون رسانه ها که از طرف دفتر مشترک تنظیم انتخابات ایجاد گردیده بنا بر نداشتن صلاحیت تطبیق مجازات بطور مستقیم نقش تنظیم کننده نداشت. دفتر جدید مشترک تنظیم انتخابات باید طرز العمل کمپاین رسانه های گروهی را تجدید نموده تا برای کمیسیون رسانه ها صلاحیت دهد که بطور مستقیم جریمه ها را تطبیق نماید. به اعلانات سیاسی بدون پرداخت باید اجازه داده شود، و همچنان یک اصل باید موجود باشد که بر اساس آن کاندیدان طی انتخابات آینده بتوانند بطور مساویانه و عادلانه دسترسی به رسانه ها را داشته باشد. بخاطر تنظیم و نظارت از این وظایف کمیسیون رسانه ها، باید کمیسیون های فرعی در همه ولایات تاسیس گردد. در کمیسیون رسانه ها باید یک بخش دادخواهی ایجاد شود تا کاندیدها و احزاب سیاسی را در مورد چگونگی دسترسی به رسانه های گروهی آموزش دهد.

انتخابات پارلمانی (1)

تیم سازمان امنیت و همکاری اروپا (OSCE) در مورد امکان تطبیق تقسیم اوقات انتخابات پارلمانی، شوراهای ولایاتی و ولسوالیها در ماه می و اپریل متردد است. ولی در مورد به تعویق اندازی، احتمال اعتراضات قوی سیاسی نیز موجود است. تیم به خاطر تکمیل پروسه الی ضرب لاجل ماه می تأکید می ورزد. به خاطر نیل به این هدف اقدامات ذیل باید با تأسیس حکومت جدید صورت گیرد:

پلان عملیاتی. دفتر یونوما باید یک پلان کاری مفصل را که شامل موعد و تخمین بودجه ایکه بر اساس آن مساعدت دونه ها (تمویل کنندگان) جذب گردیده و تخمین مصارف سنجش گردد، تهیه نماید. این پلان ممکن بعد از تصمیم روی یک سلسله موضوعات عاجل ذیل تهیه گردد:

(i) **انتخابات همزمان.** تصمیم در مورد اینکه آیا انتخابات پارلمانی، شوراهای ولایات و ولسوالیها در عین وقت امکان پذیر است یا خیر، باید اتخاذ گردد.

(ii) **ثبت نام رای دهندگان.** پس از اعلان نتایج انتخابات ریاست جمهوری، باید تصمیم در مورد تهیه لست رای دهندگان برای حوزه های انتخاباتی اتخاذ گردد. لست رای دهندگان را میتوان بر اساس اطلاعات جمع آوری شده حین ثبت نام رای دهندگان و همچنان بر اساس جمع آوری معلومات از مراکز رای دهی در سراسر کشور تهیه نمود. مسئولین ثبت نام باید در هر ولسوالی استخدام گردیده و حرکت مجدد ثبت نام آغاز گردد. مشوق های جمعی مانند پروژه های کوچک انکشافی برای اجتماع ها که مشخص کننده لست رای دهنده گان اند آنها را تشویق خواهند نمود تا مشاهده نمایند که نام آنها ثبت آن ولسوالی ای است که آنها میخواهند در آنجا رای دهند. تغیر در لست رای دهنده گان ولسوالی ها باید در دیتابیس مرکزی منعکس گردد تا از تکرار ثبت نام جلوگیری گردد.

۱. بخاطر باید داشت که تنها ولسی جرگه مستقیماً انتخاب می گردد. مشرانو جرگه بطور غیر مستقیم انتصاب و انتخاب می گردد. به همین خاطر پارلمان نمی تواند الی انتخاب شورا های ولایتی و محلی بطور مکمل تشکیل گردد.

(iii) **تعیین حوزه های انتخاباتی.** فرمان رئیس جمهور در مورد تعیین حدود حوزه های انتخاباتی باید 120 روز قبل از انتخابات پارلمانی، شورای ولایات و ولسوالی ها صادر گردد. (2) جهت تهیه همچو فرمان هدايات واضح باید از جانب وزارت داخله در مورد طرح تعیین حدود صادر گردد. مشاورین خارجی میتوانند با استفاده از تجارب در دیگر کشورها درین مورد کمک نمایند.

(iv) **رای دهی خارج از کشور.** بخاطر اهداف بودجوی و دیگر مقاصد، تصمیم قبلی باید اتخاذ گردد که آیا به اتلباع افغانستان که در خارج – ایران، پاکستان و دیگر جا ها زندگی نیکند اجازه داده شود که در انتخابات پارلمانی رای بدهند یا نه. بخاطر مشکلات تعیین حوزه های انتخاباتی پارلمانی در خارج از کشور تیم سازمان امنیت و همکاری اروپا OSCE قسماً مخالف این کار است.

(v) **نحوه انتخابات پارلمانی.** این حکم متفق علیه کارشناسان بین المللی انتخابات است که انتخاب با یک سیستم رای واحد غیر قابل انتقال برای انتخابات پارلمانی یک اقدام غیر عملی و نامناسب است. این تصمیم باید توسط حکومت جدید، دفتر جدید مشترک تنظیم انتخابات و یوناما مجدداً مرور گردد. تیم سازمان امنیت و همکاری اروپا OSCE یک سیستم مشترک را پیشنهاد می نماید که مشابه به سیستم های فعال در دیگر کشورهای انتقالی می باشد. با استفاده از سیستم لیست نمایندگی نسبی حزبی از یک حوزه انتخاباتی واحد ملی یک فیصدی محدودی از سیت ها باید انتخاب شود. متباقی باید از حوزه های انتخاباتی چند عضوی باید با استفاده از سیستم اولی پیش از آخری “first past the post” انتخاب شوند. سهم نمایندگی زنان طبق قانون اساسی را میتوان با تأکید بر این حقیقت مطمئن ساخت که زنان باید در رأس لست احزاب باشند. به عقیده تیم این تغییر مطابق قانون انتخابات خواهد بود و با فرمان رئیس جمهور تحقق خواهد پذیرفت.

15. علاوه بر این موضوعات کاری، دیگر اقدامات نیز باید برنامه ریزی و اتخاذ گردد.

(i) **آمار و ارقام نفوس حوزه های انتخاباتی** باید توسط احصایه مرکزی فراهم گردد. این عمل را میتوان با استفاده از نمونه های که قبلاً در دسترس قرار گرفته، تخمین کرد. اما این ارقام باید فوراً بعد از تشکیل دولت جدید فراهم گردد. به اساس همین حقیقت تصمیم در مورد اینکه چند سیت برای هر حوزه انتخاباتی چندین عضوی تخصیص داده شود، اتخاذ خواهد شد.

(ii) **بررسی کاندیدها.** طوریکه درین انتخابات هزارها کاندید اشتراک خواهد نمود، بررسی واجد شرایط بودن آنها باید به سطح ولایات توسعه داده شده و فرجام خواهی شکایات را میتوان به سطح مرکز در نظر گرفت. مدت قانونی ایکه تقاضا دارد که بررسیها درطول یک هفته تکمیل گردد، باید تمدید شود. دفتر جدید مشترک تنظیم انتخابات باید تصمیم بگیرد که کدام احزاب واجد شرایط انتخابات اند و اینکه آیا معیارهای شرایط را پوره کرده می توانند یا خیر. در صورت عدم موجودیت بدیل عملی برای نشان دادن حمایت از کاندیدان، سیستم نشان دادن کاپی کارت رای دهندگان باید حفظ گردد.

(iii) **رای دهنده و آموزش مدنی.** شرح نمودن پروسه پیچیده انتخابات پارلمانی و محلی نسبت به پروسه انتخابات ریاست جمهوری به رای دهندگان خیلی دشوار خواهد بود. کمپاین آموزشی بطور مثال در مورد ثبت نام رای دهندگان و یا سیستم انتخاباتی را نمی توان الی اتخاذ تصامیم اساسی آغاز نمود. جهت آماده ساختن حوزه های انتخاباتی برای انتخابات پارلمانی و محلی برای یک کار شدید 4 ماهه ضرورت احساس می گردد. کاربرد رادیو برای آموزش رای دهندگان باید بیشتر گردد. علاوه مردم بطور عام در مورد نقش پارلمان و شورا های محلی آگاهی کمتر دارند. آموزش مدنی باید در نصاب تعلیمی مکاتب مدغم گردد. برنامه آموزش مدنی و رای دهندگان باید مبنی بر ریسرچ سوسیالوژی (جامعه شناسی) باشد.

(iv) **انکشاف مجدد ظرفیت ها** . بنا بر بر کنار رفتن تعداد زیاد کارمندان بین المللی و داخلی، به تعقیب انتخابات ریاست جمهوری این لازم خواهد بود تا ظرفیت ها مجدداً انکشاف یابد . تیم حمایت انتخاباتی نقش سازمان امنیت و همکاری اروپا OSCE را در راه سعی بخاطر انکشاف مجدد ظرفیتها با ارایه آموزش و کار کردن مستقیم با بعضی افغانهای کلیدی که در انتخابات ریاست جمهوری توانایی هایبیرا از خود نشان داده اند، ضروری می پندارد.

(v) **زنان در سیاست** . جهت ازدیاد مشارکت زنان در پروسه سیاسی و درمورد آموزش آنها پیرامون رای دهی باید اقدامات بیشتری صورت گیرد. با نتیجه گیری از دلچسپی آنها در انتخابات ریاست جمهوری، زنان اشتراک کننده های فعال خواهند بود. به آنها از طریق سیستم صحت عامه، نرس قابله ها، پروگرام های تطبیق واکسین و از طریق رهبران دینی رسیدگی صورت خواهد گرفت. در جاهای که زنها تجمع می نمایند مانند مارکیت ها، باید آموزش بیشتر برآه انداخته شود.

(vi) **انکشاف احزاب سیاسی** . در صورت تعیین و عدم تعیین سیستم دارای لست احزاب، باید تلاش های جدی به خاطر ایجاد احزاب متشکل از اقوام مختلف که بتواند جنگ سالاران و قوم گرایان را به حاشیه برانند، صورت گیرد. طوری به نظر میرسد که بعضی از اقشار مردم طرفدار روش چندین ملیتی هستند. اما سعی بخاطر ایجاد یک حزب به این اساس مستلزم وقت و منابع بیشتر خواهد بود. اگر لست احزاب مشترک و یا سیستم حوزه ای چندین ملیتی معرفی گردد، از احزاب توقع خواهد رفت که با هم ائتلاف نموده و برای سیت های لست احزاب مقابله نمایند.

(vii) **آموزش پروسه پارلمانی** . در گذشته کشور های دخیل در بازسازی افغانستان اقدام نمودند تا نقش رهبری را در بعضی سکتورهای جامعه به عهده گیرند. کشوری با برنامه فعال آگاهی پارلمانی برای این نقش کاندید خواهد بود.

(viii) **آموزش ناظرین داخلی و نمایندگان احزاب** . یک نهاد بهتر آموزش دیده ناظرین داخلی و نمایندگان احزاب باید برای انتخابات پارلمانی ایجاد گردد.

(ix) **سیستم شمارش آرا** . یک سیستم غیر مرکزی شمارش آرا باید ایجاد و پلان گزاری گردیده و بودجه ای برایش تخصیص یابد. شمارش آرا باید در مراکز رای دهی صورت گیرد. اگر در صورت موجودیت نگرانی در مورد عدم محریمیت آرا این کار امکان پذیر نباشد، مراکز شمارش آرا باید در ولسوالی ها و یا در صورت لزوم دید بیشتر در ولایات ایجاد گردد.

امنیت

16. این یک امر بسیار مهم است که مقامات افغانی و بین المللی بنا بر پایین بودن خشونت در موقع انتخابات ریاست جمهوری اینبار خیلی خوشباور نباشند. در آنوقت در حقیقت اکثر حملات در آخرین لحظات از طرف وزارت داخله، اردوی ملی، قوای ایساف و فرماندهی نیروهای ائتلاف بین المللی در افغانستان CFC-A به دلیل تدابیر شدید امنیتی و کارکرد با معیار عالی نهاد های مذکور، خنثی گردیدند. انتخابات پارلمانی به شکل میراثی با خطرات بیشتر همراه خواهد بود مخصوصاً این خطرات متوجه جنگسالاران و قوماندان های محلی خواهد بود.

17. پروسه خلع سلاح افراد مسلح غیر مسئول (DDR) باید ادامه یافته و سریعتر گردد. یکی از روش‌ها این است تا بر تطابق با مواد قانون انتخابات تاکید بیشتر صورت گیرد و از ارتباطات بین کاندیدان، احزاب و قوای غیر رسمی نظامی جلوگیری صورت گیرد. رسم پذیرفتن اطمینان دهی میان تھی منھیث دلیل برای تطبیق مفاد قوانین و مقررات باید متوقف گردد.

18. پروسه توسعه و آموزش اردوی ملی باید قبل از انتخابات پارلمانی ادامه یافته و سریعتر گردد. پولیس ملی افغانستان بطور ناکافی مجهز بوده و آموزش کافی ندیده اند. واحد های جدید باید در جاهایی تاسیس گردد که آنجا ملیشه های محلی با پولیس همکاری می نمایند.

مسائل آنی حقوقی و قانونی

19. برنامه کاری تیم مشتمل است بر لازمی بودن ارایه پیشنهادات برای بهبود چوکات حقوقی برای انتخابات. روش های متعددی وجود دارد که توسط آن قانون انتخابات افغانستان تعدیل میگردد، این قانون باید با معیارهای بین المللی و بهترین تجارب در تطابق قرار گیرد. تیم به این عقیده است که تعدیلات عمده در قانون انتخابات باید الی انتخاب پارلمان جدید معطل گردد و در عین حال از فرامین ریاست جمهوری و مقررہ دفتر جدید مشترک تنظیم انتخابات در آمادگی برای انتخابات پارلمانی، ولایات و ولسوالی ها استفاده صورت گیرد.

20. موارد ذیل باید توسط فرمان رئیس جمهور تنظیم گردد:

(i) تاریخ برگزاری انتخابات پارلمانی، یکجا یا جدا از انتخابات شوراهای ولایات و ولسوالی ها

(ii) روش انتخاب اعضای پارلمان به شمول روش که توسط آن حضور زنان یقینی می گردد

(iii) تعیین حدود حوزه های انتخاباتی

(iv) تقرر اعضای جدید دفتر جدید مشترک تنظیم انتخابات مطابق معیارات قبول شده، تعریف روابط میان دفتر جدید مشترک تنظیم انتخابات و درالانشای دفتر مشترک تنظیم انتخابات، تفویض صلاحیت ها برای دفتر جدید مشترک تنظیم انتخابات تا بتواند فعالیت های ذیل را انجام دهد:

- a. ایجاد کمیسیون فرعی شکایات و استیناف خواهی آن
- b. تصمیم مبنی بر شمارش مجدد و یا برگزاری مجدد انتخابات در صورت بروز بی نظمی های شدید
- c. فسخ ثبت نام کاندیدان در صورت تخلفات شدید حین کمپاین انتخاباتی
- d. ایجاد کمیسیونهای انتخاباتی منطقوی و ولایتی

21. دفتر جدید مشترک تنظیم انتخابات باید تصامیم ذیل را اتخاذ نماید:

(i) ایجاد زمینه برای شمارش مجدد آراء و یا برگزاری مجدد انتخابات

(ii) ایجاد طرز العمل شفاف و معتبر شکایات و استیناف خواهی آن در همه سطوح. شکایات باید به کمیسیون سطوح پایین صورت گیرد تا شکایات بیموردیکه بدون شواهد ارایه می شوند باطل گردد. ضرب الاجلهای جدی باید مراعات گردد. عدم عملی کردن کارها توسط کمیسیونها در موعد معینه، باید تصمیم منفی تلقی گردیده و تابع استیناف خواهی باشد. تصامیم کمیسیونهای سطوح پایین باید تابع استیناف خواهی در کمیسیونهای سطوح بالا باشد. منحصیث یک اقدام موقتی، در حالیکه قانونیکه به محاکم صلاحیت میدهد تا تصامیم دفتر جدید مشترک تنظیم انتخابات را مرور نماید معطل است، کمیسیون موقت شکایات و استیناف خواهی ایکه در بالا شرح گردید می تواند به قضایای استیناف خواهی در مورد تصامیم دفتر جدید مشترک تنظیم انتخابات جهت اتخاذ فیصله ها رسیدگی نماید.

(iii) تعیین کمیسیونهای انتخاباتی ولایتی و منطقوی و تعیین صلاحیت های آنها. بطور مثال منظوری ثبت نام کاندیدان در سطوح مربوطه آنها. شرط حقوقی پروسه بررسی کاندیدان که حالادر طول یک هفته تکمیل می شود، باید امتداد یابد ولی یک موعد واضح باید تعیین گردد. (3)

(iv) بازگشایی ثبت نام رای دهندگان، ایجاد مراکز ثبت نام در ولسوالی ها و تدوین طرز العمل برای ایجاد لست رای دهندگان. این تصمیم باید مشخص سازد که رای دهندگانیکه سن شان الی تاریخ برگزاری انتخابات به 18 سال میرسد باید ثبت نام نمایند.

(v) مشخص ساختن کمیسیون انتخابات در همه سطوح میتواند تصامیم را به رای اکثریت ساده در صورتیکه اتفاق آرا حاصل نگردد، اتخاذ نماید.

(vi) تعریف واضح معیارها برای واجد شرایط بودن کاندیدان. این اقدام باید دلایل را جهت فسخ پروسه ثبت نام کاندیدان در صورت بروز تخلفات جدی در پروسه کمپاین مشخص سازد. این گونه تصمیم باید موعد واضح را برای تصمیم گیری و استیناف خواهی داشته باشد. همچنان باید مساله اخراج کاندیدان قبل از انتخابات نیز واضح گردد تا باشد این حقیقت روشن گردد که آرای یک کاندید را نمی توان به کاندید دیگری انتقال داد.

(vii) ایجاد طرز العمل و شروط برای تخصیص وجوه (بودجه) دولتی جهت تقویت کمپاین های انتخاباتی توسط احزاب سیاسی و کاندیدان مستقل که ماده 15 قانون احزاب سیاسی آنرا بیان نموده است.

(viii) تجدید طرز العمل کمپاین رسانه های گروهی ، ایجاد پروسه شفافتر برای تقرر مسئول رسانه ها و تفویض صلاحیت به کمیسیون مذکور تا بطور مستقیم بر رسانه های متخلف مجازات را تطبیق نماید.

تعویق انتخابات پارلمانی

22. اگر مقتضیات و نیازهای فوق بروقت برآورده نشود، انتخابات پارلمانی باید (ممکن الی خزان سال 2005) به تعویق انداخته شود. درین صورت باید یک شورای مشورتی ساخته شود که رئیس جمهور به آن پاسخ گوی باشد. مشوره های در مورد چگونگی این شورای مشورتی باید از همین حالا شروع شود که اگر به تعویق انداختن انتخابات حتمی شود، تا موافقه روی راهکارها برای پر کردن خلای قدرت وجود داشته باشد.

تحلیلی از مسایل حقوقی و قانونی در دراز مدت

تیم حمایت از انتخابات بررسی ایرا از اصلاح قوانین و مقررات براه انداخته است که شاید پارلمان جدید به آن توجه نماید. نتایج این بررسی به بورد مشترک نظارت از انتخابات ارایه شده است.

ضمیمه الف

پلان کاری

فعالیت‌های درجه اول در عرصه های مختلف میتواند همزمان آغاز و به پیش برود. فعالیت‌های درجه دوم و سوم تا وقتی آغاز شده نمیتواند که یکی از فعالیت‌های درجه اول و یا چندین فعالیت آن تکمیل نگردیده باشد

مرحله (1)		
جدول زمانی	مسائل/موضوعات	انجام دهنده کار/مسئول
ای - 180	تصامیم مقدماتی اولیه تصمیم باید گرفته شود که تمامی سه مرحله در یک انتخابات انجام شود نوعیت سیستم نمایندگی پارلمانی مشخص گردد (طور مثال): سیستم یک رای واحد غیر قابل انتقال و یا سیستم مخلوطی از لیست احزاب و ولسوالیهای دارای اعضای متعدد)	رئیس، اداره مشترک مدیریت انتخابات رئیس
ای - 180	ساختار و تنظیم انتخاب اعضای اداره مشترک مدیریت انتخابات و کمیسیون موقت انتخابات. حدود و ثغور اختیارات، مسئولیتها، شفافیت و گذار شدهی بین اداره مشترک انتخابات، دارالانشای اداره انتخابات و کمیسیونهای ولایتی و ولسوالی ها بای مشخص گردد. یک محل مشترک برای تمامی دفاتر ملی انتخابات باید تعیین گردد. پروسه چند بعدی شکایات و پاسخگویی برای چالشها باید انکشاف داده شود.	رئیس یوناما، اداره مشترک انتخابات یوناما اداره مشترک انتخابات
ای - 180	تعلیمات برای رای دهندگان برای برنامه های تعلیمات و آموزش رای دهندگان پلان ساخته شود.	دارالانشای اداره انتخابات
ای - 160	مسائل حقوقی مقررہ انتخابات باید ساخته شود. قوانین برای واجد شرایط بودن کاندیدان و یا حذف آنها باید ساخته شود.	اداره مشترک انتخابات اداره مشترک انتخابات

ای - 150	پلان عملیاتی	پلان عملیاتی به شمول جدول زمانی و بودیجه مربوطه باید ساخته شود.	هیئت ملل متحد برای همکاری به افغانستان یا یوناما، برنامه انکشافی ملل متحد
ای - 150	ثبت نام رای دهندگان اندازه و تفصیل آن مشخص گردد.	اداره مشترک انتخابات	
ای - 130	تعیین حوزه های انتخاباتی تقسیمات نفوذ بالای حوزه های انتخاباتی صورت گیرد. فرمانیکه حدود حوزه های انتخاباتی را مشخص میسازد باید صادر گردد.	اداره احصائیه مرکزی فرمان رئیس جمهور	
مرحله دوم			
جدول زمانی	مسایل/موضوعات	انجام دهنده کار/مسئول	
ساختار و تنظیم			
ای - 120	کمیسیونهای محلی و ولایتی ساخته شوند	اداره مشترک انتخابات	
ای - 150	پرسونل دارالانشای اداره مشترک انتخابات استخدام گردند.	اداره مشترک انتخابات	
ای - 120	تصامیم قبلی اداره مشترک انتخابات بازنگری شود، تصامیم مذکور علامه گذاری و کود داده شود و به نشر برسد تا به ثبت و محفوظ گردد، موضوعات اضافی مشخص گردد تا به آنها رسیدگی گردد.	اداره مشترک انتخابات	
ای - 120	برای تصامیم کلیدی وقت تعیین گردد	اداره مشترک انتخابات	
ای - 100	سیستم غیر مرکزی شمارش آراء باید ایجاد گردد	دارالانشای اداره مشترک انتخابات	
ای - 130	تعیین حوزه های انتخاباتی تعیین تعداد کرسیها متناسب با نفوذ هر حوزه	اداره مشترک انتخابات	
ای - 120	مسایل لوزستیک لیست وسایل باید ساخته شود و به خریداری تهیه آن اقدام صورت گیرد.	دارالانشای اداره مشترک انتخابات	
ای - 120	مسایل امنیتی به پروسه خلع سلاح ادامه داده شود، اردوی ملی و پولیس ملی		

ایساف، وزارت دفاع و سی اف سی - ای	ساخته و تقویه شود.	
اردوی ملی، وزارت دفاع و سی اف سی - ای	پلانهای امنیتی ملی و محلی ساخته شود.	
اداره مشترک انتخابات	ثبت نام رای دهندگان تصدیق ثبت نام موجوده رای دهندگان و آغاز مجدد ثبت نام جدیدیکه شامل عودت کنندگان و دیگران شود و تمامی رای دهندگان را به یک حوزه انتخاباتی ملحق نماید و حتی به یک مرکز انتخاباتی مشخص. تعیین ثبت نام کنندگان در ولسوالیها باید تدارک دیده شود.	ای - 120
اداره مشترک انتخابات	تعلیمات رای دهندگان تجربه سابق به کار بسته شود و مفاهیم جدید در مورد پارلمان و انتخابات محلی به معرفی گرفته شود. روی نقش زنان در انتخابات تاکید صورت گیرد.	ای - 120
دارالانشای مشترک انتخابات، موسسات غیر دولتی.		
دارالانشای مشترک انتخابات، موسسات غیر دولتی.		
مسائل مالی		
برنامه انکشافی ملل متحد، یوناما و دارالانشای مشترک انتخابات	بودیجه نهایی شود	ای - 120
برنامه انکشافی ملل متحد	تعهدات تمویل کنندگان نهایی شود	ای - 100
مسائل حقوقی		
اداره مشترک انتخابات	پروسه ها و معیار ها در مورد دادن تخفیفات و کمک برای احزاب سیاسی ساخته شود.	ای - 100
مرحله سوم		
انجام دهنده کار/مسئول	مسائل/موضوعات	جدول زمانی
ساختار و تنظیم		
دارالانشای مشترک انتخابات	استخدام و آموزشدهی پرسونل کمیسیون های ولایتی و ولسوالیها روی دست گرفته شود	ای - 100
دارالانشای مشترک انتخابات	استخدام و آموزشدهی کارمندان مراکز و محلات رایدهی روی دست گرفته شود.	ای - 90

دارالانشای مشترک انتخابات	مراکز شمارش آراء به سطح ولایات باید ساخته شوند و استخدام و آموزشدهی پرسونل تیمهای شمارش آراء روی دست گرفته شود.	ای - 60
اداره مشترک انتخابات اداره مشترک انتخابات	ثبت و دوسیه گذاری کاندیدان لیست کاندیدان غیر حزبی تصفیه کاری شود. لیست کاندیدان احزاب سیاسی ثبت شود	ای - 90
اداره مشترک انتخابات اداره مشترک انتخابات	رسانه های گروهی طرز العمل کمپاین رسانه های گروهی باز بینی شود. اعضای کمیسیون جدید رسانه های گروهی تعیین گردند.	ای - 90
دارالانشای مشترک انتخابات	تعلیمات رای دهندگان آموزشدهی برای ناظرین محلی و نماینده های احزاب و کاندیدان روی دست گرفته شود.	ای - 60
دارالانشای مشترک انتخابات	مسایل لوژستیک روی درستی بسته بندی، تصدیق و ارسال مواد تاکید صورت گیرد.	ای - 14
اداره مشترک انتخابات	مسایل قانونی نظارت بر واجد شرایط بودن کاندیدان و استفاده از تعذیرات در صورت ضرورت روی دست گرفته شود.	